

PRZEWODNIK

do lektur z historii filozofii

opracował Artur Andrzejuk
(na prawach maszynopisu)

Specjalizacja Historii Filozofii

Edycja trzecia
Warszawa 2004

ZESTAW LEKTUR DO HISTORII FILOZOFII

Lektury do samodzielnego przeczytania

FILOZOFIA STAROŻYTNA

1. Platon: *Timaios* lub *Fajdros*.
2. Arystoteles: *Metafizyka* /księga V oraz XII/.
3. Plotyn: *Enneady* /księga 5/, 1959.
4. Augustyn: *O nieśmiertelności duszy*, w: Pisma Filozoficzne, t. 2, 1953 - 54.
5. Dionizy Pseudo-Areopagita: *O imionach Bożych*, w: Pisma Teologiczne, 1997.

FILOZOFIA ŚREDNIOWIECZNA

1. Anzelm z Canterbury: *Proslogion*, 1992.
2. Tomasz z Akwinu: *O bycie i istocie*, [istnieje wiele przekładów, poleca się] w: M. A. Krapiec, *Dzieła*, t. XI, *Byt i istota*, 1994.
3. Bonawentura: *Droga duszy do Boga*, w: Antologia mistyków franciszkańskich, 1985.
4. Jan Duns Szkot: *Traktat o pierwszej przyczynie*, 1988.
5. Mikołaj z Kuzy: *O oświeconej niewiedzy*, 1997.

FILOZOFIA NOWOŻYTNA

1. Mikołaj Kopernik: *O Obrotach sfer niebieskich*, księga pierwsza, przekł. M. Brożek, Wrocław 1987.
2. Kartezjusz: *Rozprawa o metodzie* lub *Medytacje o pierwszej filozofii*.
3. Jean Lerond d'Alembert: *Wstęp do encyklopedii*, tłum. J. Hartwig, W-wa 1954.
4. Immanuel Kant: *Prologomena do wszelkiej przyszłej metafizyki*, 1901, 1918, 1927, 1960.
5. Georg Wilhelm Friedrich Hegel: *Fenomenologia ducha* /fragm./ 1963 - 65.

FILOZOFIA WSPÓŁCZESNA

1. August Comte: *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej*, 1936, 1973.
2. Fryderyk Nietzsche: *Poza dobrem i złem*, *Dzieła*, 1905 i n.
3. Edmund Husserl: *Idee czystej fenomenologii i fenomenologicznej filozofii*, ks. I, 1967, 1975.
4. Jean-Paul Sartre: *Byt i nicość* /fragm./, w: *Filozofia egzystencjalna*, 1965.
5. Alfred North Whitehead: *Religia w tworzeniu*, 1997.

Teksty do przerobienia na zajęciach jako wprowadzenie do lektur samodzielnych

FILOZOFIA STAROŻYTNA

1. Platon: *Obrona Sokratesa* /fragm./, 7 List. Na zajęciach należy zapoznać słuchaczy z postaciami Sokratesa oraz Platona i dokonać wprowadzenia do samodzielnej lektury dialogów Platona.
2. Arystoteles: *Metafizyka* /księga I/. Lektura tej książki Metafizyki ma stanowić swoiste repetytorium historii filozofii do Platona i Arystotelesa, widzianej oczami Stagiryty oraz stanowić wprowadzenie do samodzielnej lektury VI ks. Metafizyki.
3. Seneka: *O krótkości życia* lub *O pokoju ducha* /fragm./, Pisma filozoficzne, 1963. Marek Aureliusz: *Rozmyślenia* /fragm./, 1988. Lukrecjusz: *O naturze wszechrzeczy* /fragm./, 1957. Na spotkaniu ze słuchaczami należy przypomnieć założenia szkół filozoficznych, stanowiących tzw. grecką filozofię życia /epikurejczycy, stoicy, sceptycy/ i zaprezentować ich rzymskie wersje /stoa młodsza, młodszy pyrronizm i epikureizm/. Na tym tle ukazać źródła neoplatonizmu.
4. Augustyn: *Wyznania* /fragm./, *Soliloquia* /fragm. W: Pisma Filozoficzne, t.2 /. Spotkanie służy zapoznaniu z początkami filozofii chrześcijańskiej i osobą św. Augustyna. Należy zwrócić uwagę na klasyczne źródła filozofii chrześcijańskiej.
5. Boecjusz: *De consolacione philosophiae* /fragm./, /O pociechach filozofii, O pocieszeniu, jakie daje filozofia, 1962/. Na zajęciach należy zaprezentować osobę i dokonania Boecjusza oraz scharakteryzować schyłkowy okres filozofii starożytnej na Zachodzie. Scharakteryzować należy ponadto patrystykę grecką i rolę w niej neoplatonizmu, co stanowić ma przygotowanie do samodzielnej lektury traktatów Dionizego Pseudo-Areopagity.

FILOZOFIA ŚREDNIOWIECZNA

1. Piotr Abelard: *Historia moich niedoli* oraz *Listy* Abelarda do Heloizy /fragm./. Na zajęciach należy scharakteryzować atmosferę sporu dialektyków i antydialektyków, jako wprowadzenie do lektury traktatu Anzelma oraz zrozumienia postaci Abelarda.
2. Tomasz z Akwinu: fragmenty z "Sumy Teologicznej" /wyd. londyńskie/ obrazujące podstawowe tezy nauczania Akwinaty - opracować według: E. Gilson, Tomizm, 1960.
3. Zajęcia mają zwrócić uwagę słuchaczy na specyfikę filozoficznej szkoły franciszkańskiej zarówno w Oksfordzie jak i Paryżu. Należy posiłkować się przekładami tekstów, zamieszczonymi w: P. Böhner i E. Gilson, *Historia filozofii chrześcijańskiej*, 1962, Roberta Grosseteste, s. 413, Rogera Bacona, s. 431, Aleksandra z Halles, s. 460, Bonawentury, s. 484.
4. Na zajęciach należy omówić sytuację filozofii na Uniwersytecie w Paryżu po potępieniach arystotelizmu i tomizmu w 1277 r. Wykaz tez potępionych /w j. polskim/ znajduje się w: J. A. Weisheipl, *Tomasz z Akwinu. Życie, myśl i dzieło*, 1985, s. 416 - 418. Należy przygotować do samodzielnej lektury traktatu Duns Szkota poprzez ukazanie specyfiki jego spekulacji filozoficznych, tekst: *Historia filozofii chrześcijańskiej*, s. 562 - 565.
5. Mistrz Ekhard: *Pisma*, 19 /fragm./. Na zajęciach zapoznajemy słuchaczy ze schyłkowym okresem filozofii średniowiecznej i wyrazem tego w sceptycyzmie "Devotio moderna".

FILOZOFIA NOWOŻYTNA

1. Erazm z Rotterdamu: *Zachęta do filozofii chrześcijańskiej*, w: Trzy rozprawy, 1960, 1990. Zajęcia są poświęcone charakterystyce filozofii Renesansu.
2. Kartezjusz: *Zasady filozofii*, 1960 /fragm./. Na zajęciach należy scharakteryzować styl filozofowania Kartezjusza oraz zapoczątkowanej przez niego tendencji w filozofii XVII w.
3. Wolter: *Powiaстки filozoficzne*, 1985 /fragm./. Zajęcia są poświęcone charakterystyce filozofii Oświecenia.
4. Kant: *Co to jest Oświecenie*, w: Wybór tekstów, 1966. Na zajęciach należy scharakteryzować styl filozofowania Kanta oraz zapoczątkowanej przez niego tendencji w filozofii.
5. Hegel: *Wstęp do historii filozofii* /fragm./, w: Wykłady z historii filozofii, t. 1, 1994. Na zajęciach należy scharakteryzować styl filozofowania Hegla oraz zapoczątkowanej przez nie szkoły.

FILOZOFIA WSPÓŁCZESNA

1. Comte, *Czym jest filozofia pozytywna*, w: B. Skarga, Comte, 1966, s. 139 - 152. Zajęcia są poświęcone charakterystyce pozytywizmu.
2. S. Kierkegaard: *Bojaźń i drżenie. Choroba na śmierć* /fragm./, 1969. Zajęcia są poświęcone charakterystyce filozofii prekursorów egzystencjalizmu.
3. R. Ingarden, *Książeczka o człowieku*, 1987, /fragm./. Podczas spotkania należy zapoznać słuchaczy z głównymi punktami analizy fenomenologicznej oraz uświadomić różnice pomiędzy pierwszą i drugą fenomenologią.
4. G. Marcel, *Być i mieć*, 1986, /fragm./. Zajęcia mają na celu ukazanie różnych nurtów egzystencjalizmu.
5. Teksty i problematyka filozofii najnowszej pozostawia się do wyboru prowadzącemu zajęcia.